

זכרונאי, מורה דרך
[חמישה מורי דרך מזיכרון לוו את הפלוגות השונות של גדוד 33, תחילת
השיחה אינה מוקלטת בשל תקלה טכנית, השיחה מובאת פה מן המקום בו היא
מופיעה בטייפ אבל לא ברשימות של כץ. סוקולר מספר שהיה בין אלה
שביקשו מאנשי טנטורה להיכנע לפני הקרב]]

תדי: אז ככה בזמנו שדיברנו, ספרתי לי שאבא שכטר שלח אותך לדבר עם
המכובדים והזקנים
סוקולר: צדקי, ואבו דכנש [מונה עוד שמות]
תדי: אלה באמת היו מכובדים
סוקולר: כן

תדי: אבל אני מבין שאף אחד מהם לא היה המוכתאר?
סוקולר: לא לא, אבו בדיע היה המוכתאר
תדי: שזה אחמד אל-חאג

סוקולר: אחמד אל-חאג הוא מפרדיס [הכוונה לכך שהיה בפרדיס לאחר
המלחמה, בזמן המלחמה היה תושב טנטורה], זה אחיו, אבו בדיע, אחמד הוא
אח של ראש המועצה [לא זוכר את שמו המלא]
תדי: אתה זוכר אם הייתה שם מועצה בכפר שהיו שם כמה,
סוקולר: כן

תדי: זה היה יחד עם המוכתאר
סוקולר: כן, יחד עם המוכתאר

[חזרה על אותם פרטים בקצב הכתבה]
[מבררים את תאריך מותו של אדם אחר]

תדי: עכשיו ממה ששמעתי ראיתי, הבנתי שלא רק אותך שלחו לדבר זה אתה
לא יודע
סוקולר: לא

תדי: גם אצל אפשטיין יש סיפור שהוא דיבר, וגם שמעתי עוד מישהו בזיכרון
שדיבר, אולי גרף
סוקולר: לא מכיר

תדי: גרף דרך אגב היה גם במדריכים האלה ומורי הדרך?
סוקולר: לא לא רק חמישה היינו

תדי: מי הלך עם מי, איזה מורה דרך הלך עם איזו פלוגה?
סוקולר: לא זוכר, אני הלכתי משפיה דרך כפר לאם
תדי: מי הלך לבית הספר?

סוקולר: שם הלך אריה סמסונוב. ותשבי

[מבררים שמו הפרטי של תשבי; פרטים על משפחת תשבי]

תדי: אתה דיברת על זה שפגשת את אבו קאסם, אבו דכנש וחליל צדקי
סוקולר: כן

תדי: מה היה קשר בין אבו דכנש לאבו פהמי
סוקולר: קרוב משפחה

תדי: למשפחת צדקי יש עוד קרובים בפרדיס?
סוקולר: לא היה אחד מת

תדי: אתה סיפרת, בזמן שדברת עם שניהם הוא דיבר אתך
סוקולר: אבו דכנש, צדקי רצה שנעשה משהו, אבו דכנש היה קשוח, היה לו
עדר פרות..והבן הלך אחריו

אמרתי לו תמסרו את עצמכם, אם לא - בשעתיים שלוש אתם תלכו אמר לי
תסתכל על [המצח?] אם יצאו בו שערות אז אתם תכנסו לטנטורה שאלתי את
חליל צדקי מה אתה אומר, אמר זהו זה
תדי: לא היה מה להגיד היה משהו, אתה אמרת לי בקשר לזה שירו במשה
רוזנפלד, שאותו זמן היו גם חיילים זרים בטנטורה, זה משהו שאתה יודע?
סוקולר: כן הם ירו בו
תדי: מה זה חיילים זרים
סוקולר: ערבים
תדי: סורים?
סוקולר: יכול להיות
תדי: או פלסטינים שהיו בקורס בסוריה וחזרו
סוקולר: יכול להיות
תדי: אלה אתה ראית בטנטורה
סוקולר: לא
תדי: רק אמרו לך
סוקולר: כן
תדי: היה איזה סיפור שהרבה מן הערבים סיפור לי שהיהודים הגיעו ברכבת
לקרב
סוקולר: לא
תדי: הם אמרו שבקרב עצמו כל הצד המזרחי היה חסום על ידי רכבת
סוקולר: לא נכון לא הייתה רכבת
[דנים בקו הרכבת; דנים ביחסים בין אריה סמסונוב ליעקב אפשטיין]
תדי: אתה חושב שיעקב אפשטיין [פפה: המוכתאר של זיכרון] עשה איזה
דברים בקשר לערבים שפגעו בביטחון?
סוקולר: לא, אם הם נתנו לו כסף לא עשה להם שום דבר, הוא הלך עם
ערביות להוציא את הכסף שמה, הם ידעו איפה הן קברו את זה [פפה: כזכור
מעדויות שכבר הצגתי, אנשי זיכרון חיפשו את אוצרות טנטורה אחרי הקרב]
תדי: יכול להיות בזמן שהלכו להוציא את הכסף יכול להיות שהלך אתו עוד
מישהו להוציא את הכסף, אולי בורנשטיין
סוקולר: בורנשטיין הוא טנטורי עוד מאותו זמן הוא לא הלך שם הוא היה
בן אדם ישר, יש לו עדיין בית שם
תדי: הוא לא הלך עם הערביות
סוקולר: לא לא הלך אפילו שרצו שילך, הוא לא היה הולך
תדי: שאתה אומר שאפשטיין הלך להוציא כסף מה הכוונה, הוא משהו קיבל
מזה גם כן
סוקולר: בטח
תדי: הוא היה בן אדם עשיר אפשטיין
סוקולר: לא
תדי: לפי הסיפור אני מבין שיצא לו הרבה כסף, איפה כל הכסף?
סוקולר: לא יודע
תדי: פה יש לי שאלה מעניינת, אתה זוכר אם הייתה תוכנית לפני שיצאו לקרב
לקרוא להם ברמקול? [לפי קציני החטיבה הייתה כוונה שלא מומשה לשלוח
לטנטורה משורייין עם רמקול לקרוא לאנשים להיכנע ולמסור את נשקם]
סוקולר: כן הייתה תוכנית לצעוק שהם ימסרו את עצמם
[מספר על החלוקה בין חמשת המדריכים שהגיעו מזיכרון]
הם [שניים מן המדריכים] נפלו תכף מיד בתוך העמדות אז כבר התחילו
היריות

[בודקים אם היו יריות מצפון או דרום; [מבררים אם נהרגו 14 בדרום או בכל הקרב; [מבררים שמות ההרוגים באלכסנדרוני; [מבררים את סיפור ההריגה של שני אנשי אלכסנדרוני בתוך ג'יפ סיפור שמאוסר כבר על ידי רוב העדים] תדי: על כל מקרה מספר ההרוגים הגדול היה בדרום, איך זה קרה אתה זוכר סוקולר: כן הייתה לנו פקודה שנהייה בעמדות שאז יכנס אוטו ויצעק אנחנו סגרנו אתכם האוטו לא הספיק להיכנס משום שהחברה נהרגו כדחלה [אזור של הכפר], כבר בשתיים עשרה וחצי [בלילה] ואנחנו עוד לא הגענו למקום אליו הצטרכנו להגיע

תדי: שאתה אומר שהייתה כוונה לצעוק להם, אתה לא יודע מה היו השיקולים של הרמטכ"ל, אבל ממה שאתה יודע הכוונה הייתה שאם הם ימסרו את הנשק יישארו כמו פרדיס

סוקולר: כן, ככה היה מקודם שהלכתי להגיד להם תדי: זה דווקא מאוד מעניין, כי יש פה אחר כך פה עוד איזו שהיא שאלה תכך נגיע שנגמר הקרב, אני קופץ רגע שנגמר הקרב אני מבין שאת הגברים לקחו לבית סוהר,

סוקולר: בית סוהר כן

תדי: מה קרה עם הנשים והילדים והזקנים סוקולר: יש אנשים שהלכו לפרדיס

תדי: לא, אני מבין שבסוף חלק הגיעו לפרדיס סוקולר: חלק הלכו לע'וארנה [ג'סר אל-זרקא]

תדי: נגמר הקרב נשארו במקום אחרי שלקחו את הגברים נשארו נשים ילדים, כמה זמן נשארו

סוקולר: יום יומיים אחרי זה העבירו אותם תדי: יחד עם כל הגופות?

סוקולר: הגופות אחרי יומיים, אני הבאתי אנשים מפרדיס וקברו אותם תדי: זאת אומרת במשך יומיים הנשים והילדים נשארו עם הגופות מה אמרו להם מה הם יכולים לעשות המשפחות?

סוקולר: שום דבר

תדי: לא הסכימו שיישארו בכפר

סוקולר: לא

תדי: למה

סוקולר: לא יודע מי שהלך לפרדיס הלך

תדי: יכלו ללכת לאן שרוצים

סוקולר: הרבה ברחו מן הים

תדי: הם היו בלי גברים

סוקולר: לא. היו משפחות שברחו לפני סוף הקרב, הסירות היה בים, מי שקפץ ברח

תדי: לפני שנגמר הקרב

סוקולר: אחרי שנגמר

תדי: אני מבין שאם רצו ללכת לפרדיס, הלכו

סוקולר: את הגברים לקחו לבית הסוהר

[בודקים איפה היו הגברים]

תדי: אני מבין שהם נשארו בפרדיס כמה שבועות

סוקולר: [מונה מקומות אליהם עברו משם]

הרבה פרדיסים גם ברחו מקודם

תדי: עכשיו, אני רוצה לחזור רגע לסיפור של אחרי שהרימו דגלים לבנים

[לפי הרשימות של תדי כן לא מוקלט - סוקולר היה עד לתקרית, המוזכרת בכמה עדויות, שבה אחרי נכנעו תושבים מטנטורה, על ידי הרמת דגלים לבנים, ירה בחיילי אלכסנדרוני צלף, וכתוצאה מכך הרגו בתושבים] סוקולר: הרימו דגלים לבנים הם עמדו בסיבוב כזה אולי 200 עד 230 איש. אנחנו היינו הראשונים בכפר תדי: זה היה קרוב לבית החרושת [בית החרושת לזכוכית, היום מרכז לחקר דיג

[סוקולר: לא קרוב לצד הים [בודקים היכן זה היה בין בית החרושות לים] סוקולר: ליד הבתים, הבתים היו עד הים, הבתים שלהם תדי: אתה אומר 230 איש, סוקולר: 230 איש עם הידיים למעלה תדי: זה מספר ספור כזה, אתה ספרתם אותם? סוקולר: לא, ספרנו אותם בערך אחרי שהם נהרגו ספרנו אותם תדי: ולאיזה מספר הגיעו? סוקולר: אותו דבר תדי: -230- סוקולר: כן

תדי: מזה כמה אתה חושו נהרגו בקרב? סוקולר: הצלף דפק לבחור שלנו ברגל אז התחילו יריות אז התחילו להרביץ אחד בשני ואז הם נהרגו אז היה תוהו ובוהו, לא ידעו מאיפה יורים תדי: בשביל להרוג 230 איש זה לוקח הרב שעות סוקולר: הם היו במקום אחד תדי: היה כבר אור?

סוקולר: התחיל אור...אנחנו היינו אצל אחמד אל-חאג עוד אכלנו פיתות חמות היה לו שתי קומות שם תדי: הייתה לו טחנת קמח סוקולר: הייתה לו אבל זה לא באות מקום תדי: האח של המוכתאר סוקולר: כן

תדי: שאתה אומר אתם הלכתם לבתים לחיפוש, שהתחיל הירי...כמה חיילים היו? סוקולר: כל קבוצה הייתה 100 איש תדי: זאת אומרת אתה מדבר על 100 איש שהיו שם במקום אם 100 איש יורים אז אפשר להרוג הרבה

בקרב עצמו לפני שהרימו ידים כמה נהרגו? סוקולר: בודדים, אני זוכר את השמות...הבן של המוכתאר בדיע הרגו אותו, אקדם אבו דכנש ואחד סול ימאן מפרדיס, הוא ברח לפרדיס שם הרגו אותו.. [9פה: מגד 33 מאשר שנהרגו מעטים בקרב עצמו] תדי: אתה זוכר עוד שמות אני רוצה להשוות את הרשימה יש בחור מג'בע [גבע הכרמל היום] שכתב על זה שעשה רשימה, השיג 22 שמות מתוך 200 אני מבין ממך ש-230 איש האלה אתה זוכר מזה שהרימו ידים, אבל יותר זוכר מן הקבורה עצמה, פשוט ספרתם והגעתם ל-230? סוקולר: כן

תדי: מזה אתה אומר בודדים נהרגו, סוקולר: עשרה בקרב עצמו חוזר על שמות הטנטוראים שנהרגו בקרב [גם חילי אלכסנדרוני מאשרים מספר קטן של הרוגים בקרב עצמו]

תדי: אולי נגיע לסיפור של שמשון משביץ
סוקולר: מה הוא אומר?
תדי: הוא לא אומר הוא מת מזה שלוש שנים
סוקולר: הוא היה שקרן [מספר על כך שהיה לו וויכוח ידוע עם שמשון במקרה
בו תפסו שני ערבים שהרגו את מרדכי פייקוביץ' [אלון] ושבגלל שמשון רק
אסרו אותם והם ברחו ורק לימים השב"כ הרג אותם בכרכור]
תדי: כשאתם כבר בעצם השתלטתם על הכפר איזה תפקיד מילא שמשון?
סוקולר: הוא סחב מה שרצה פרות.. הוא היה בעל הבית הזה
תדי: הוא הלך עם רשימות והרג אנשים [כך מעידים פלסטינים רבים]
סוקולר: לא, הוא היה שקרן גדול. הוא היה חדרתי [נו אז ברור]
תדי: שאתה אומר שקרן גדול מה אתה מתכוון
סוקולר: אהב לנפח את כל העניין
תדי: תראה יש כמה מן האנשים שפגשתי, שאומרים שהוא הרג בעצמו אנשים
או לפי רשימות או אנשים שהכיר אותם
סוקולר: שקר, שמשון לא הכיר
תדי: יותר מזה אמרו שהזהרונים עצרו אותו, הוויכוח היה לפי הספור שהוא
הרג אנשים, בבוקר הגיעו זיכרונים ותפסו אותו בבית הקברות יורה באנשים,
אמר הם סורים, אמרו עזוב אותם
סוקולר: כל העניין שקר
תדי, לא, אחד סיפר לי
סוקולר: שקר, לא היה ולא נברא
תדי: השאלה היחידה למשל שאתה סיימת בחלק שאתם הייתם, איפה אתה
היית בהמשך כדי לדעת אילו ראית את הכל או שהיו דברים שלא ראית?
סוקולר: ברור שלא ראיתי שנגמר הקרב. עזבתי את המקום הייתי שם יום
וחצי קברנו זה
תדי: אתה הייתי מעורב אישית בקבורה
סוקולר: שמנו ערבים מפרדיס, שמו ערבי אחרי זה סגרו להם את העיניים עם
הח'טות [הכפיות] עוד שורה ועוד שורה אחד על השני וזהו..
תדי: אני מבין שרק קשרו להם את העיניים והראשים
סוקולר: רק את הראשים עם הבגדים והכל
תדי: זה היה יום יומיים אחרי הקרב?
סוקולר: אחרי שמונה ימים באתי חזרתי פה שקברנו אותם מול בית החרושת
איפה שפסי הרכבת היה הר גדול, התנפחו, ארחי יומיים שלושה ירד ההר
תדי: אחרי יומיים שלושה זה ירד
סוקולר: כן
תדי: אני מבין שאחר כך כיסו בעוד אדמה
סוקולר: לא יודע
תדי: למה שאלתי אותך לגבי שמשון [מצליב עדויות ומסביר את שיטת
העבודה] לא היה הוצאה להורג או לא ראית?
סוקולר: לא היה, ולא ראיתי
תדי: אתה סותר לי הרבה עדויות אחרות, אין ברירה אם אתה אומר
סוקולר: [חוזר לסיפור הערבים שהרגו את פייקוביץ' כהוכחה לכך שמשון
העדיף לאסור אותם ולא לירות בהם במקום כמו שסוקולר דרש] הוא רק לקח
את הפרות והעזים
תדי: אני מבין שזה הלך לצבא
[תשובה לא ברורה]
תדי: עכשיו לגבי.. אתה אמרת משהו שאתה הלכת עם הפנים מכוסים שם?
סוקולר: כי הכירו אותי, [נותן שמות]

תדי: אז למה הלכת עם פנים מכוסים.
סוקולר: לא רציתי שיכירו, הם היו חברים שלי עד היום בכל זאת הכירו אותי, אחר כך אמרו לי לפי הגוף אמרתי להם התביישתי
תדי: זה לא היה לצורך תפקיד
[פפה: בהמשך תובא עדות של אישה שראתה גבר מכוסה בשם מוטל אבל תייחס לו הרג]
סוקולר: לא, היו לי חברים שמה, הם לא עשו לי אף פעם רע, אני נכנסתי שהיה מתוח, לא עשו לי אף פעם שום דבר רע
תדי: אתה דיברת על אנשים שעוד חיים
[מבררים שמות של עדים נוספים שדתי יכול לראיין]
[המשך השיחה לא לענייננו]